Protocol omgaan met storend en grensoverschrijdend gedrag

Op de H.M. van Randwijkschool vinden wij het belangrijk dat iedere leerling zich veilig voelt en in een rustige, positieve omgeving kan leren. Van leerlingen verwachten wij dat zij zich houden aan de gemaakte afspraken en rekening houden met elkaar, de leerkrachten en de onderwijsomgeving. Wij hanteren hierbij een eenduidige aanpak. Het doel hiervan is niet om leerlingen te straffen, maar om gewenst gedrag aan te leren vanuit een positieve gedragsverwachting, grenzen duidelijk te maken en de rust en veiligheid in de groep te bewaken.

Daarbij maken we onderscheid tussen **storend gedrag** en **grensoverschrijdend gedrag**. Voor beide vormen van gedrag gelden verschillende afspraken en consequenties.

Protocol omgaan met storend en grensoverschrijdend gedrag 1

Storend gedrag 2

Onze aanpak bij storend gedrag 3

Grensoverschrijdend gedrag 4

Onze aanpak bij grensoverschrijdend gedrag 5

Een veilige school 5

Bijlage 1: Tijd-uit formulier 7

Storend gedrag

Storend gedrag is gedrag dat de onderwijsomgeving verstoort, de concentratie van andere leerlingen beïnvloedt of het geven van onderwijs belemmert.

Voorbeelden hiervan zijn:

1. **Praten tijdens de les**
   Voortdurend praten met klasgenoten tijdens de instructie of verwerking, zonder toestemming van de leerkracht.
2. **Onnodig lawaai maken**
   Bijvoorbeeld luidruchtig lachen, roepen, klapperen met boeken of materialen, met tafels of stoelen schuiven of andere ongepaste geluiden maken.
3. **Niet opletten**
   Afdwalen, dagdromen, bewust niet luisteren naar de instructie of gedrag vertonen waardoor de leerling zelf of anderen de lesstof missen.
4. **Storend gebruik van technologische apparaten**
   Het gebruiken van tablets, laptops of andere apparaten voor activiteiten die niet bij de les horen, zoals gamen, chatten of andere niet-onderwijs gerelateerde activiteiten.
5. **Andere leerlingen verstoren**
   Bijvoorbeeld andere leerlingen lastigvallen, voortdurend aanspreken, afleiden, duwen, plagen of op een andere manier hun leerproces verstoren.
6. **Te laat komen of zonder toestemming de klas verlaten**
   Herhaaldelijk te laat komen of de klas verlaten zonder toestemming van de leerkracht.
7. **Ongepast taalgebruik**
   Het gebruik van scheldwoorden, beledigende taal of ongepaste opmerkingen.
8. **Het verstoren van de lesuitvoering**
   Het niet opvolgen van instructies, het bewust niet uitvoeren van opdrachten of het opzettelijk verstoren van de les.
9. **Het niet respecteren van leerkrachten of medeleerlingen**
   Bijvoorbeeld brutaal reageren, bewust afspraken negeren of gedrag vertonen waardoor de sfeer in de groep negatief wordt beïnvloed.

Belangrijk: niet al het storende gedrag is opzettelijk. Gedrag kan ook voortkomen uit bijvoorbeeld onmacht, onzekerheid, overprikkeling, persoonlijke omstandigheden of andere ondersteuningsbehoeften. We kijken daarom altijd naar de leerling en de situatie.

Onze aanpak bij storend gedrag

We werken met een oplopende aanpak. Hiermee geven we de leerling meerdere mogelijkheden om het gedrag zelfstandig bij te sturen.

1e keer storend gedrag -> leerkracht benoemen wat het gewenste gedrag is
2e keer storend gedrag -> leerkracht benoemt nogmaals wat het gewenste gedrag is en geeft aan dat dit 2e waarschuwing en ook de laatste is.
3e keer storend gedrag -> de leerling krijgt een "tijd-in" moment in de klas. 5 minuten op een aparte plek in de klas om te resetten (na te denken over zijn/haar gedrag in de klas)

Daarna nog 2x een waarschuwing wordt een "tijd-uit" moment. Dit betekent dat de leerling voor 10/30 minuten in een andere klas wordt geplaatst. Aan de hand van het tijd-uit formulier leert de leerling te reflecteren op het gedrag dat heeft gezorgd voor de tijd-uit (bijlage 1). Na de tijd-uit keert de leerling terug naar de eigen groep en worden de ouder(s)/verzorger(s) via het ouderportaal of telefonisch op de hoogte gebracht.

Een tijd-uit is een signaal dat het storende gedrag zich ondanks eerdere waarschuwingen en een tijd-in moment heeft voortgezet.

Bij 3 tijd-uitmomenten worden de ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht en intern begeleider (IB).

Tijdens dit gesprek wordt besproken:

- welk gedrag zichtbaar is;
- wanneer en in welke situaties het gedrag voorkomt;
- welke interventies al zijn ingezet;
- wat de leerling nodig heeft om gewenst gedrag te laten zien;
- welke afspraken met de leerling worden gemaakt;
- welke ondersteuning vanuit school en thuis nodig is;
- of aanvullende ondersteuning of onderzoek nodig is.

Het doel van dit gesprek is om gezamenlijk tot een passende aanpak te komen en herhaling zoveel mogelijk te voorkomen.

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is gedrag waarbij de persoonlijke grenzen, veiligheid, normen of waarden van anderen worden geschonden. Het gaat hierbij om gedrag dat verder gaat dan regulier storend gedrag en een ernstige inbreuk kan maken op de lichamelijke, sociale, emotionele of psychologische veiligheid van een ander.

Voorbeelden hiervan zijn:

1. **Seksuele intimidatie**
   Ongepaste opmerkingen, aanrakingen, verzoeken of ander gedrag van seksuele aard.
2. **Pesten**
   Herhaaldelijk kwetsend gedrag, zoals verbaal pesten, buitensluiten, fysieke intimidatie of cyberpesten, gericht op één persoon of groep.
3. **Stalking of structureel ongewenst volgen**
   Herhaaldelijk en ongewenst volgen, lastigvallen of contact zoeken waardoor iemand zich bedreigd of onveilig voelt.
4. **Fysiek geweld**
   Het gebruik van lichamelijk geweld tegen anderen, zoals slaan, schoppen, duwen of andere vormen van fysiek geweld.
5. **Verbale agressie**
   Schelden, beledigen, bedreigen, intimideren of ander verbaal agressief gedrag.
6. **Schending van privacy**
   Ongeoorloofd toegang krijgen tot of gebruikmaken van persoonlijke bezittingen, berichten, accounts of andere privégegevens van een ander.
7. **Discriminatie**
   Iemand ongelijk of minderwaardig behandelen op basis van persoonlijke kenmerken.
8. **Diefstal of financieel misbruik**
   Het zonder toestemming wegnemen van eigendommen of misbruik maken van geld of andere financiële middelen van een ander.
9. **Schending van persoonlijke grenzen**
   Gedrag waardoor iemand zich lichamelijk, sociaal of emotioneel onveilig voelt of waarbij persoonlijke grenzen bewust worden overschreden.
10. **Cyberpesten**
    Via digitale middelen zoals sociale media, berichten, e-mail of andere onlinekanalen iemand lastigvallen, beledigen, bedreigen of buitensluiten.

Grensoverschrijdend gedrag kan ernstige gevolgen hebben voor degene die het ondergaat. Het is daarom belangrijk om dergelijk gedrag direct te signaleren, te melden en zorgvuldig aan te pakken.

Onze aanpak bij grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag wordt niet volgens de reguliere stappen van waarschuwing – tijd-in – tijd-uit afgehandeld. Vanwege de ernst van het gedrag wordt direct gehandeld (bijlage 2).

Bij grensoverschrijdend gedrag gelden de volgende stappen:

1. De leerkracht informeert direct de directie en intern begeleider.
2. De ouder(s)/verzorger(s) worden telefonisch geïnformeerd.
3. De leerling wordt opgehaald door de ouder(s)/verzorger(s).
4. De directie/IB nodigt ouders/verzorgers en leerling uit voor een gesprek.
5. De dag na het incident volgt een interne time-out.
6. Bij een herhaald patroon kan een externe time-out worden ingezet.
7. Na een externe time-out kan, afhankelijk van de situatie en de geldende procedures, een schorsing volgen.
8. Indien noodzakelijk kan na een schorsing een procedure tot verwijdering worden gestart.

Bij de keuze voor passende maatregelen wordt altijd gekeken naar de ernst van het incident, de omstandigheden, de leeftijd van de leerling, de veiligheid van betrokkenen en de geldende wet- en regelgeving.

Een veilige school

Een veilige school maken we samen. Van leerlingen verwachten wij dat zij leren omgaan met hun eigen gedrag, rekening houden met anderen en verantwoordelijkheid nemen voor hun keuzes.

Van medewerkers verwachten wij dat zij:

- duidelijk zijn over verwachtingen;
- gewenst gedrag actief benoemen en stimuleren;
- consequent en voorspelbaar handelen;
- oog hebben voor de individuele behoeften van leerlingen;
- incidenten zorgvuldig registreren en bespreken;
- ouders/verzorgers tijdig informeren;
- samenwerken met IB, directie en waar nodig externe hulpverlening.

Ouder(s)/verzorger(s) worden gezien als belangrijke partners. Door samen te werken en open met elkaar te communiceren, kunnen we leerlingen zo goed mogelijk begeleiden in het ontwikkelen van sociaal gedrag en het nemen van verantwoordelijkheid.

Het uitgangspunt blijft steeds:

We begrenzen gedrag duidelijk, herstellen waar mogelijk en helpen de leerling om opnieuw gewenst gedrag te laten zien.

Bijlage 1: Tijd-uit formulier

Tijd-uit formulier

Naam: .....

Datum: .....

Waarom heb ik een tijd-uit gekregen?

.....

.....

.....

Waarom deed ik wat ik deed?

.....

.....

.....

Welke gedragsverwachting heb ik overtreden?

.....

.....

.....

Wat ga ik doen om dit in de toekomst te voorkomen en welke hulp heb ik nodig?

.....

.....

.....

Bijlage 2 Time-out formulier, schorsing en verwijdering

Verslag inzake, time-out of schorsing van leerlingen

Naam leerling: _____

Geboorte datum: _____

Naam leerkracht: _____

Datum incident: _____

Het betreft ongewenst gedrag tijdens:

- Lesuren
- Vrije situatie
- Plein
- Elders namelijk _____

Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van:

- Leerkracht
- Medeleerlingen
- Anderen namelijk _____

Korte omschrijving van het incident:

_____

_____

_____

Ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte gesteld d.m.v.:

- Huisbezoek
- Telefonisch contact
- Ouderportaal

Datum en tijd: _____

Gesproken met: _____

De volgende maatregel is genomen:

- Interne time-out
- Externe time-out
- Schorsing
- In gang zetten van een procedure tot verwijdering

Datum gesprek ouder(s)/verzorger(s) en de school: _____

(zie verder verslag van het gesprek)

Afspraken tussen ouder(s)verzorger(s) en de school:

_____

_____

_____